

RTU studiju kurss "Digitālās kultūras semiotika"**33000 Datorzinātnes, informācijas tehnoloģijas un enerģētikas fakultāte****Vispārējā informācija**

Kods	DE1085
Nosaukums	Digitālās kultūras semiotika
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles; Brīvās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Tatjana Menise - Habilitētais doktors, Docents
Mācītspēks	Tatjana Smirnova - Doktors, Asociētais profesors Tatjana Kelebeka - Doktors, Docents Alīna Nidagundi - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 6.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	Studiju kurss iepazīstina ar kultūras semiotiku, no semiosfēras skatpunkta izvērtējot digitālās kultūras jēdzienu. Studiju kurss veido konceptuālu un terminoloģisku rīkkopu digitālās komunikācijas, simbolikas un mediācijas analīzei. Pašlaik digitalizācija ir būtisks transformācijas posms, kas maina veidu, kā mēs domājam, radām un izprotam kultūras datus. Tā darbojas gan kā jaunu kultūras parādību katalizators, gan kā prizma, caur kuru tiek pārdomāta gadsimtiem uzkrātā kultūras pieredze. Tāpat kā daudzi sarežģīti kultūras procesi, digitalizācija kultūras hierarhijas, vienlaikus veidojot jaunas. Tā ļauj tekstiem un idejām ātrāk nekā jebkad agrāk pārvarēt telpiskās un temporālās robežas, taču vienlaikus pastiprina kultūras „burbuļus”, kas izolē kopienas ap noteiktiem pasaules uzskatiem. Digitalizācija veicina nepieredzētu radošuma uzplaukumu, vienlaikus atklājot tās ambivalenci, kas izpaužas gan mākslinieciskajā inovācijā, gan dezinformācijā vai propagandā. Tā šķietami atbrīvo satura veidotājus, tomēr aiz digitālās kultūras šķietamās atvērtības slēpjas platformu, algoritmu un datus balstītas monetizācijas biznesa loģika. Pievērsoties šai sarežģītajai dinamikai no semiotiskas perspektīvas, kurss atkārtoti izvērtē digitālo kultūru kā daudzslāņainu sistēmu, kas funkcionē kā simbolisks un komunikatīvs process.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir nodrošināt stabilu teorētisko ietvaru kultūras izpratnei holistiskā skatījumā un nodrošināt studējošos ar analītiskiem rīkiem konkrētu digitālās kultūras parādību analīzei. Studiju kursa uzdevums ir attīstīt studējošo spējas: - analizēt digitālo kultūru, izmantojot semiotikas teoriju, identificējot, kā nozīme, simbolisms un komunikācija funkcionē savstarpēji saistītās virtuālajās, paplašinātajās un analogajās vidēs; - kritiski izvērtēt digitālās radošuma kultūras, ekonomiskās un politiskās dimensijas, tostarp to, kā algoritmi, platformas un ar datiem vadītas infrastruktūras ietekmē kultūras radīšanas procesus, aprites mehānismus, hierarhiju un līdzdalības praksi; - lietot semiotiskos ietvarus konkrētu kultūras datu analīzē, interpretējot, kā digitālajā laikmetā tiek konstruēta, pārveidota un apstrīdēta nozīme, kolektīvā iztēle un kultūras naratīvi.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studiju kursa laikā studējošie sagatavo īsu teorētisku eseju, kurā reflektē par izvēlēto semiotikas jēdzienu un tā lomu nozīmes veidošanās procesu izpratnē digitālajā kultūrā. Studējošie veido arī individuālu prezentāciju, kurā šīs teorētiskās atziņas ir izmantotas konkrētas digitālās kultūras parādības analīzē, demonstrējot spēju interpretēt mūsdienu medijus un komunikāciju no semiotikas perspektīvas.
Literatūra	Obligātā. // Obligatory: Birchall, C. Knowledge goes pop: From conspiracy theory to gossip. Oxford: Berg, 2006 Gere, C. Digital culture. London: Reaktion Books, 2002 Hartley, J., Ibrus, I., & Ojamaa, M. On the digital semiosphere: Culture, media and science for the Anthropocene. Bloomsbury Publishing USA, 2020 Hartley, J., Wen, J., & Li, H. Creative economy and culture: Challenges, changes and futures for the creative industries. London: SAGE, 2015 Hartley, J., & McWilliam, K. (Eds.). Story circle: Digital storytelling around the world. Malden, MA: Wiley-Blackwell, 2009 Jenkins, H. Convergence culture: Where old and new media collide. New York: New York University Press, 2006 Ingvarsson, J. Towards a digital epistemology: Aesthetics and modes of thought in early modernity and the present age. Cham: Springer Nature, 2021 Papildu. // Additional: Hayles, N. K. How we think: Digital media and contemporary technogenesis. Chicago: University of Chicago Press, 2012 Kunz, T., & Wilde, L. R. A. Transmedia character studies. London: Routledge. 2024. https://doi.org/10.4324/9781003445164 Lotman, J. On the semiosphere. Sign Systems Studies, 33(1), 205–229, 2005 Uzelac, A., & Cvjetičanin, B. (Eds.). Digital culture: The changing dynamics. Zagreb: Institute for International Relations (IMO), 2008
Nepieciešamās priekšzināšanas	Angļu valodas prasmes vismaz B2 līmenī atbilstoši CEFR, ja studiju kurss tiek apgūts angļu valodā. Angļu valodas prasmes, lai lasītu obligāto literatūru, ja studiju kurss tiek apgūts latviešu valodā.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas	Nepilna laika neklātienē studijas
--------	--	-----------------------------------

	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Digitālo kultūru semiotika. Ievads kultūras semiotikā; digitālās kultūras jēdziena pārvērtēšana caur semiosfēras prizmu; konceptuālā un terminoloģiskā rīkkopa digitālās komunikācijas, simbolikas un mediācijas analīzei.	8	12	0	0
Digitālās epistemoloģijas kā analītiska perspektīva. Transmediālās stāstniecības pārvērtēšana kā kultūras ontoloģiska īpašība; internets kā savdabīgu artefaktu un parādību krātuve, salīdzinājumu un negaidītu savienojumu „poētika”. Kā digitālā vide maina izpratni par pirmsdigitālo kultūru.	4	10	0	0
Radošums digitālajā vidē. Digitālie rīki un līdzdalības mediji kā jaunās estētikas dzinējspēki. Remiksēšana, kļūmju estētika (glitch) un tīklotā autorība kā radošas eksperimentēšanas un inovācijas prakse.	6	12	0	0
Mākslīgais intelekts, autorība un kultūras atmiņa. Mākslīgais intelekts kā līdzautors un kurators.	6	6	0	0
Mūsdienu komerciālā stāstniecība. Korporatīvās mitoloģijas, zīmolu naratīvi un izklaides franšīzes. Iztešes un kultūras produkcijas komercializācija globālajās radošajās industrijās.	6	12	0	0
Hierarhiju sabrukums. Sarežģītās attiecības starp līdzdalības un konverģences kultūrām; ekspertu un populārās zināšanas. Attiecību starp kopienu līmeņa radošumu, ekspertu autoritāti un korporatīvo kontroli analīze.	6	6	0	0
Radošums kā ierocis. Mīmi, TikTok video un virāli naratīvi kā pārliecināšanas un protesta rīki. Kultūras kari, semiotiskās stratēģijas un digitālās pretošanās estētika.	6	8	0	0
Interneta folklorā un sazvērēstības teorijas. Digitālā folklorā, mītveide un kolektīvā iztēle. Kā tiešsaistes naratīvi veido simboliskās pasaules un nostiprina vai apstrīd ticības sistēmas tīklotos kopienu kontekstos.	6	12	0	0
Digitālās ekonomikas: platformas, algoritmi un monetizācija. Biznesa loģika, kas slēpjas aiz digitālās kultūras. Kā platformas, dati un algoritmiskā redzamība veido vērtību, varu un kultūras hierarhijas.	6	6	0	0
Digitālā globalizācija un tās ēnas puses. Kā globālie digitālie tīkli nodrošina kultūras formu, estētiku un ideoloģiju apriti, vienlaikus radot ekonomiskās un lingvistiskās nevienlīdzības.	6	6	0	0
Pārbaudes darbi.	4	8	0	0
Kopā:	64	98	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Spēj demonstrēt izpratni par semiotikas teoriju un tās pielietojumu digitālajā kultūrā. Pārzina kultūras un digitālās semiotikas pamatjēdzienus un spēj pielietot šos ietvarus mūsdienu digitālajās vidēs, interpretējot zīmes, simbolus, saskarnes un mediju praksi kā nozīmes veidošanas procesus.	Teorētiskā eseja. Studējošie sagatavo īsu teorētisko eseju, kurā reflektē par kultūras un digitālās semiotikas galvenajiem jēdzieniem. Vērtēšanā tiek ņemta vērā teorētiskā precizitāte, kritiska analīze un argumentācijas skaidrība. Eksāmens. Eksāmenā tiek novērtēta studējošo izpratne par galvenajām teorijām un spēju tās pielietot konkrētiem piemēriem. Vērtēšanā tiek ņemta vērā jēdzienu pareiza pielietošana, atbilžu skaidrība un to pilnīgums.
Spēj pieiet kultūrai no holistiskas perspektīvas un izprast to kā sarežģītu nozīmes ģenerēšanas sistēmu. Izprot digitālos datus kā kultūras ziņā iemiesotus, sociālu, ideoloģisku un tehnoloģisku spēku veidotos.	Diskusijas nodarbībās. Studējošie piedalās vadītās diskusijās par galvenajiem teorētiskajiem jēdzieniem, digitālās kultūras piemēriem un studiju kursā ieviestajām semiotikas perspektīvām. Vērtēšanā tiek ņemta vērā ieguldījumu atbilstība un skaidrība, spēja kritiski un konstruktīvi strādāt ar kursa materiāliem un iesaistīties dialogā ar citu studējošo viedokļiem, kā arī regulāra un pārdomāta līdzdalība.
Spēj analizēt kultūras parādības nevis izolēti, bet kā savstarpēji saistītus elementus plašākās simboliskās, komunikatīvās un infrastruktūras sistēmās.	Eksāmens. Eksāmenā tiek novērtēta studējošo izpratne par galvenajām teorijām un spēju tās pielietot konkrētiem piemēriem. Vērtēšanā tiek ņemta vērā jēdzienu pareiza lietošana, precizitāte un atbilžu atbilstība.
Spēj veikt konkrētu digitālās kultūras parādību analīzi, izmantojot semiotikas un kultūras teorētiskos rīkus.	Digitālās kultūras fenomena analīze. Studējošie analizē izvēlēto digitālās kultūras parādību, izmantojot semiotikas un digitālās ekonomikas perspektīvas. Darbs tiek vērtēts pēc analītiskās precizitātes, kursā apgūto jēdzienu lietojuma efektivitātes un kritiskās refleksijas dziļuma.
Spēj analizēt konkrētus piemērus, piemēram, mīmes, platformas, algoritmus, tiešsaistes kopienas vai transmediālos naratīvus un identificēt mehānismus, caur kuriem digitālajā kultūrā tiek veidota, izplatīta un apstrīdēta nozīme.	Eksāmens. Eksāmenā tiek novērtēta studējošo izpratne par galvenajām teorijām un spēju tās pielietot konkrētiem piemēriem. Vērtēšanā tiek ņemta vērā jēdzienu pareiza lietošana, atbilžu skaidrība un to pilnīgums.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Teorētiskā eseja par kādu semiotikas jēdzienu	20

Prezentācija un digitālās kultūras parādības analīze	30
Diskusijas nodarbībās	30
Eksāmens	20
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi			Brīvās izvēles pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	6.0	32.0	32.0	0.0		*			*	